

PROCHO vydává prochor

ROVINY

píše bohumír procházka

zvěsti z Jičína a okolí ● <http://start.jicin.cz/prochoroviny/index.php> ● 1. listopad 2004 č.11/ 04

Dobrá kniha

Knížka Evy Bílkové Pod Valdickou branou, která přináší fakta o nejznámějších jičínských osobnostech, spolcích, stavbách, institucích školách a událostech zákonitě vyvolá diskusi. Neboť každý jistě nejlépe ví, kdo měl, či neměl tu být. Autorka uzavřela výběr tak, že v knize přítomni jsou jen ti, které už na Zemi potkávat nemůžeme. Od nich pak odvodila, které spolky, stavby a instituce představila. Ve čtyřiceti medailoncích drtivě převažují muži a to vousatí. Inu, mnoho holobradů nemá šanci na nesmrtelnost. Ženy jsou tu pouze dvě (I. Geisslová, R. Hořáková – Firkušná), dvakrát je představena rodina, neboť proslulost se tam dědila (Knotkovi, Volfovi.). Studijně užitečné jsou osobní a místní rejstříky v závěru knihy.

Kromě množství faktů je knížka i v tom užitečná, že klade otázky, inspiruje ke studiu pramenů. Vyjadřuje také potřebu věci doplnit, tedy podobnou knížku vydat, kde objevily by se portréty zasloužilých současných, přehled akcí tradičně v městě a okolí konaných a hlavně, přehled spolků a korporací jsoucích. S uvedením náplně činnosti, jmen funkcionářů a adresářem. Kromě užitečnosti praktické (rozesílání pozvánek ...) je tu i důležitost informační, neboť mnozí jičíňáci žalostně málo vědí o svém městě a konání v něm. Jistě i informační centrum našlo by bohatý odbyt.

Pro instituce všeho druhu včetně škol jest kniha velmi užitečná, jako dárek je vhodná. Takže se zdá, že šestistovkový náklad není příliš velký. Členové Literárního spolku při městské knihovně, kteří kdysi vydali almanach prací svých autorů se stejným názvem, radují se z toho, že autoři pomohli alespoň s názvem knihy.

Eva Bílková Pod Valdickou branou. Vydal Městský úřad v Jičíně. Tisk FITOS Stará Paka. Náklad 600 výtisků. Prodej – jičínská knihkupectví, Městské informační centrum.

Dle Tolkiena a Smolíka

K alternativnímu divadlu patří, že si často autor scény a loutek svou hru i režíruje, neboť si ji před tím i napsal, nebo alespoň zdramatizoval z knižní podoby. Taky i to, že se zpravidla při premiéře směje, pokud se směje, jindy než diváci. To, že se i občas chytá za hlavu, to se děje i u divadel nealternativních.

Robert Smolík a Volné herecké sdružení toho bylo v úterý 26. října večer v jičínském k-klubu důkazem. Předmětem doličným byla loutková pohádka Jiljí a drak, kterou RS za pomoci svých loutek scény celého souboru do divadla převedli. K tomu si půjčili pohádku pana Tolkiena. Netřeba zdůrazňovat, že Volné herecké sdružení má své vyhraněné příznivce a oni jsou poněkud jiní, než ti, co chodí do kamenného divadla na zájezdové pražské herce. Pardon, pan scénograf, pokud není právě v Mexiku, bývá také v Praze. Jakož i Nina Martínková, Martin Pařízek i Martin Zajíček junior. Takže jen senior Zajíček sedí v Jičíně. Ale stejně je to atmosféra jiná, a to nejen proto, že se tu nepovažuje za společenský prohřešek vzít si do hlediště pivo. Potlesk na otevřené scéně byl několikrát, soudím, že byl upřímný, kvalifikovaný a nebyl zapříčiněn jen Zajíčkem starším (má už břicho úměrné věku) v roli roztleskávačky s třásněmi na zápěstí.

Ten, kdo si stačil všimnout herců záhy po představení, trochu nahlédl na toho, že divadlo je pot. A dosti značné vyčerpání. Herci a tím pádem diváci, se nenudí. Variabilní scéna, poměrně těžké loutky a neustálé proměny. Herci, chvíli vodiči, pak zas „živí herci“ jsou trvale v pohybu. A ještě k tomu občas rytmicky zpívají. Malé loutky – lid, velké loutky, veliká loutka – Obr. Obra jsem se bál. Divadlo se povedlo.

F. Škoda na půdě

O vernisáži často se říká, že je to snobárna a že tam lidi chodí hlavně proto, že se nalejvá víno a někdy jsou i jednohubky. Tak na Veliši víno nebylo. Ale jednohubky ano a fantastické zákusky, patrně z dílny paní Ireny. A domácí pán, pan řídící Bodlák měl kravatu. Ano, šlo o vernisáž obrazů Libaňáka Františka Škody na půdě velišské školy. Tím zároveň připomínám vznik další výstavní síně - galerie v blízkosti Jičína. Ostatně nebyla to průměra. Už tu, na školní půdě byla výstava panenek. Povedená výstava.

Ale tahle vernisáž v sobotu 2. října měla několik zvláštností. Oleje, šikovně rozmístěné mezi trámy půdy, opřené o různé postýlky a další věci, které na půdě bývávají, nebyly jen životní retrospektivou dobrého malíře. Byly i setkáním generací. Na čelním místě uprostřed byl portrét Josefa Škody, slepého učitele hudby v Libáni a varhaníka ve Veliši. Vlevo pak paní Škodová, vpravo autor obrazů - František Škoda, syn.

Teď chtělo by se napsat, že všichni shlížejí na ... . Bohužel. Nevidomost pana učitele je z portrétu příliš zřejmá. Přesto mu mnoho Libaňáků vděčí za svoje muzikantské dovednosti. Kumštýřské geny poněkud se transformovaly a syn František dal se na malování. Spouza cigaretového kouře hledal na lidech i krajině to nejzajímavější a skrze olejové tuby a plátno uchoval to pro budoucnost.

Paní Irena Škodová pečlivě vybírala. Mnoho místních lidí se tu mezi portréty nenajde. „Ty obrazy jsou rozdané.“ Ale je tu věrně Jan Zrzavý, hudební skladatel Iša Krejčí. Krajinářské dílo je převážně z okolí, ale nechybí ani mořské pobřeží, či bizardnost přímořských městeček.

Ještě jeden moment přinesla výstava. Velišská půda stala se pro místní i pro Libáňské místem vzpomínek. Nad obrazy vracelo se minulé století, s tehdejšími půvabem chalup i domků a s připomenutím lidí, na které těžko se zapomíná ... . Aní jsem se nedivil, že vůně u čističky ve Starém místě cestou zpět připomněla dávnou kampaň v libáňském cukrovaru.

Kolik spojitostí

dá se najít mezi 14. knižním trhem v Havlíčkově Brodě a Jičínem, ač cesta je 150 kilometrů dlouhá.

Ředitelkou trhu je Markéta Hejkalová, vnučka spisovatele Františka Křeliny, který žil na Podhrádi a je pochován ne Veliši.

Jedním z milých bodů programu byla konference o díle staroříšského nakladatele Josefa Floriána, ilustrovaná výstavou. Krátce se s ním stýkal i dřevorytec Josef Váchal. Krátce proto, že oba byli vyhraněnými osobnostmi a vždycky se našlo něco, na co měli opačný názor. Těch přátel, pak nepřátel, a zase třeba přátel měl Váchal mnoho. Ale krásně barevný dřevoryt Cesta do Egypta, který Florián tiskl, je úžasný. Je ozdobou výstavy.

Jedním ze 165 vystavujících nakladatelů byl i pan doktor Zdeněk Susa. Léčí lidi v nemocnici na Karláku v Praze a když mu zbudou nějaké peníze, vydá knihu. V edici V živé paměti tiskne na malých formátech vzpomínky, popisy událostí, které patří k našim dějinám dvacátého století. Jde o takové události, které by mnozí rádi zapoměli, neboť není se čím pyšnit. Jde o vzpomínky lidí, na jejichž osudech byly znát všechny paradoxy posledních našich dějin. Za deset let vydalo Susovo nakladatelství 36 knih. Pan doktor zahajoval Ščigolovu valdštejnskou výstavu ve valdickém vězeňském kostele. Doktor Susa měl přednášku na prázdninovém ekumenickém semináři Domov na Zemi v jičínském zámku.

Jedním z hostů trhu byla Věra Jirousová, kdysi manželka Ivana Martina Jirouse – Magora. Paní Jirousová v rozhovoru vzpomínala na dobu, kdy byl Magor za komunistického režimu vězněn ve Valdčicích. Celkově si odseděl 8 let. Pobyt ve Valdčicích byl nejkrušnější. Psát směl jen dopisy, a tak vznikla řada pohádek. Ve Valdčicích psal i básně, které později vyšly ve sbírce Magorovy labutí písně. Jak se papírky s básněmi dostaly ven z přísně střežené věznice, bylo by zajisté zajímavé pátrání. Inu, nejenom Fučík ....

Josef Jíra k pětasedmdesátinám

Skutečnost, že celá výstavní síň je věnována portrétům, není až tak obvyklá. Když se tak rozhodl Josef Jíra, byl to krok promyšlený. Skrze postavy z okolního světa, byl to počín životopisný i výpověď o světě okolním.

Nejstarším na výstavě v jičínském zámku je autoportrét z roku 1949, to bylo Jírovi dvacet. Přízračně můžeme za nejmladší považovat plátno nazvané Nikdy nedokončený autoportrét. To není jen Jírova postava v pro něj typické kostičkované řeznické kazajce, mistr do obrazu vpisuje citáty, či názvy, vmalovává náčrty míst v krajině i náznak mapy. Koncentrovaný životopis.

Poněkud rozvedenou autobiografií je celá výstava. Život malířův prostřednictvím lidí, s kterými se stýkal, míst (a v nich zase lidí), která navštěvoval, osudy, příběhy, které potkával. Bistro Sputník a v něm hlavní aktéři - vrchní Jaroušek, servírka Marcela. Je tu v jejich pohledu celá atmosféra lokálu.

Na zadní straně sálu ocitly se vedle sebe Dvojportrét rodičů a Saša. Dva starci s rukama v klíně. Jejich oči už nehledají budoucnost. Ležérní dívka Saša s nohama na stole, obklopena požitky světa, mnohým znechucena. Aní tady není příliš naděje. Ale jaký rozdíl v pojmání světa obou obrazů. Jak rozdílné je vnímání dvou generací. Octly se náhodou vedle sebe?

Další a další studie života: Blues pro Evu Olmerovou, Penzionovaný soudruh ředitel, pronikavý pohled Josefa Kemra, který vidí dál, než za hranice jsoucna ... .

Malíř putuje krajem a nachází tu příběhy, člověčí osudy. Tak vznik Svět z Batňovic - pan Prouza i krásný lidský typ Jindra Trockstein.

Nedaleko od Malé Skály, pouze přes kopec Kozákov, žil Vladimír Komárek. Jírov kolega, přítel. Malířský soupeř? Oba potkali se na jednom obraze, který nebyl jen Komárkovým portrétem, v roce 76. Vedle postavy trochu rozložitého Komárka ponechal Jíra místo a řek - To si domaluj sám. Takže kromě portrétu je tu i typický motiv, kousek Komárkova díla. Další Komárkův portrét, který Jíra namaloval za deset let je už tradiční. Protože ona na břiše porozhalená košile k robusnímu mistrovi patří... .

Josef Jíra Portréty. Regionální muzeum a galerie v Jičíně 23. 10 - 28. 11. 2004

Ze zápisníku

Kultura politická

Skoro se zdá, jakoby politika a kultura byly dva pojmy, které se spolu příliš nesnáší. Pokud ovšem za kulturní politiku nepovažujeme, že mistři Gottové či rozličné Lucie zpívají na předvolebních agitacích a pronášejí tu rozličná svá moudra.

Takže, když se v současné předvolební epizodě objeví cosi neobvyklého, trochu zajímavého, tak je to příjemné překvapení a nejlepší agitace. Sem patří Jiřího Vitvara křížovky Křížem krázem regionem. Senátní kandidát za KDU – ČSL dal si práci, o zajímavých místech, kde kandiduje, cosi si přečetl. Hodně toho zná, neboť na kulturní akce chodí ze zájmu, ne předvádět se. Sestavil s přáteli jakési křížovkářské noviny, kde jsou i informace o zajímavých místech regionu a doručili mezi lidi. Nikde jsem tu nenašel, že zdůrazňuje svou upřímnost, či slušnost, tenhle úsudek nechává na voličích.

Čelem k masám

Jičínský starosta Martin Puš pozval festivalové vejbery na popovídání. Paní Bydžovská připravila preclíčky, víno pilo se minimálně, byť bylo ho dost. Takže ona věta o vínu a pravdě nestačila se ani naplnit. Přesto povídalo se tuze otevřeně, doufejme i pravdivě, a to nejen o věcech pohádkových, řeč byla i o městských. Ta otevřenost dokonce mnohé překvapila.

Usnesení se nepsalo, závěry se nedělaly, kromě slibu podpory ze strany města a požadavku vejborů na alespoň valorizaci příspěvku města festivalu. Nejpodstatnějším na setkání bylo, že obě strany shledaly tuhle metodu otevřených rozhovorů za užitečnou a těš se, že bude v různých oblastech pokračovat.

Malá a velká politika.

Zajímavé jest srovnání zajímavých událostí, někdo říká třeba afér, jiný mediálně atraktivních kauz, na úrovni vládní a místní. Jsou v celostátním měřítku daleko zvidavější, schopnější a drzejší novináři. Přemejšším, kdyby tak bádali (investigativní žurnalistika) místní novináři o pozadí konání místních funkcionářů, o zákulisí, či o některých jejich praktikách a své poznání otevřeně by zveřejnili. Třeba by napsali, kdo opravdu vládne na radnici nějakého města, zda lidem volení, či klika, či schopný aparátník. Nebo jaké metody zastrašování skrze nátlak na zaměstnavatele neposlušného občana jsou schopni používat demokraticky zvolení zástupci občanů...

Ne, nebezpečí zveřejnění takových případů tu není. Je to proto, že takové případy tady absolutně nemáme? Nebo tím, že tu nemáme takové novináře?

Můžeme si v tom našem krásném městě, v té naší úžasné krajině spokojeně žít. Ale – může si člověk spokojeně žít, když nemá na co nadávat? Nebo má?

Úvaha

Způsobená tou chvílí, jak jsem přinesl noviny jednomu odběrateli a odměnou mi byl dotaz, zda se k němu nebojím přijít.

Co vlastně je potřeba k tomu, aby byl člověk takový, že se ho někdo bojí? Musí mít možnost rozhodovat. Musí mít okolo sebe pár „zpravodajů“. Musí mít něco známostí. Vlivných. Musí mít moc. No a nesmí mít moc charakteru. Myslíš, že už bychme se tě, Pavle, měli začít bát?

DŮSTOJNICKÝ VEČÍREK

u příležitosti oslav Velké říjnové socialistické revoluce
se uskuteční v sobotu 6. 11. 2004 ve 20 hodin U dvorecké louže (Robousy)
Hraje Cargo, účast v dobových kostýmech.

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník. Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín
tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí

APEL s. r. o. Jičín,

GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.

Denisova č. 504 Jičín

tel, fax 493 523 024

ohlasy PROCHOROVINY ohlasy

V minulém čísle

Prochorovin mi jejich vydavatel přikl hřichy „až smrtelné“, po většinou festivalové. Z jeho „pohádkového“ hodnocení vycházím jako arogantně ješitný mafián, který pro osobní zisk a slávu udělá cokoli. Jsem rád, že mi tentýž vydavatel umožnil se k takové „povzbudivé“ charakteristice vyjádřit.

Stejně tak jsem rád, když se dodržují dohody. A to už se o některých lidech kolem JMP říct bohužel nedá. Autor poněkud laskavě nazval incident z 13. ročníku JMP „rozpor s kapelou Kotelna band“. O co šlo? Tehdy, při pátečním Kotelnickém koncertu poštvála na mě zpěvačka této skupiny opilý dav, který mi chtěl vysvětlit, že konec koncertu je jen v jejich rukách a ty ruce že nejprve použijí na mě. Jen díky náhodné přítomnosti bezpečnostní agentury se na zmiňovaný ročník nevzpomíná jako na festival, kdy zmlátili jeho presidenta. Po festivalu, na obvyklé hodnotící schůzi vejboru se jednoznačně dohodlo, že s Kotelna bandem „už né“. Ale jak píše trefně Prochor byl „rozpor zapomenut“... čili dohoda byla v ... taky zapomenuta (?) Další podobná dohoda byla ohledně předpremiéry filmu Horem pádem. Ještě před festivalem bylo s kompetentními lidmi domluveno, že pro potřeby JMP vydám 80 volných vstupenek (v ceně 6.400,- ale o tom později). Volňásky jsme vydali, že pak úplně všichni jejich držitelé nedorazili, nemohu ovlivnit – my naopak posílali nespokojené zájemce o placené vstupenky domů...A je- li řeč (a v minulých Prochorovinách byla) o mé úporné snaze na festivalu vydělat a ještě neuskutečnit domluvený program, pak podotýkám: biograf byl o letošním festivalu asi jediný kdo měl striktně dané co a kdy NESMÍ hrát – přesto, že námi původně nabízený program byl s velikým předstihem schválen presidentem JMP. Tzv. dramaturgická rada ale byla později jiného mínění a tak jsme museli odmítnout - prokazatelně -cca 900 (ano devětset) zájemců z jičínských a okolních škol, tedy místo 4 odehrát jen 1 dopolední promítání Harryho Pottera. Mohla to být hrubá tržba min. 35.000,-, z toho 15.000 pro kino. Ne na kaviár a šampaňské, ale třeba na revize všeho možného i nemožného, které neplatí Město ale podle smlouvy já. Nestěžuju si, jen konstatuji. V rámci mé nezřízené ziskuchtivosti jsme také 7.9.odehráli dvě kratáškova promítání – zcela zadarmo. I když jsem „soukromník“, i když mě to docela štvalo, i když jsem „sponzoroval“ festival bezmála

50.000 korunami, přesto jsem respektoval přání organizátorů. Ano, se skřípáním zubů - přiznávám, ale taky s vědomím, že mi při 13. ročníku JMP vycházeli vstříc i ti, kterým naše koncepce právě nevoněla. Taky jsme jim posléze s Robertem Smolíkem poděkovali.

Stále nevím, jaké „nesmyslné podmínky“ jsem si podle vydavatele Prochoroviny kladl. Je-li nesmyslnou podmínkou chtít dodržovat dohody, pak se k takovému hodnocení hrdě hlásím.

Jičínský kinárník Pavel Nožička

Poznámka redakce: pokud někdo bude chtít mít ekonomickou bilanci úplnou, může se na radnici zeptat, kolik přispívá město na provoz kina

literární PROCHOROVINY příloha

Marcela Patková

Kde končí...

Je rmutno, že musí zhasnout
poslední záblesk v ní
a první povzdechnutí v něm
dřív, než sejde z paměti obou.
Kde končí hřích a počíná
se svatba? Kde se loučí
bolest s radostí, že po sobě
nenechají stopu?
Dotepává. Nejedna vepř
po porážce, nejedna ztráta.
Je předodsouzeno. Zas nejeden
had chvátá pozdravit
jinou Evu a ryba sebou pak
taky ještě chvíli hází...

Každá žena uvykne muži.

Vzkaz

Opakovaně se mi o tobě zdává.
Co je sen,
že s námi mává
jak s ohněm svíce dosud hořící?
Je vrah. Je v koni stáj,
v slámě pole, je slunce
pokleslé v paměti dětí...
Je nezapomenuté
za obzorem vyhasle marného.
Je hrozba dávicí se vlastním
strachem o nepřežití noci.
Je jiných nocí
touha, zrada...

Drž za krk skřivana,
Neodletí

***

Je hezký den
Nekažme si jej
sexem.

Ve vaně strije po tvé koupeli.
Všechno, co nechcem,
co jsme nechtěli, se vrátilo
v ještě hrozivějších podobách.
Je načase přestat zoufat,
případně ptát se po hlase,
který nezazněl jen proto,
že jsme jej chtěli slyšet
tak urputně, tak neúprosně,
tak bezelstně a bezvýhradně,
že jsme až lkali a brali Jeho
jméno - nadarmo.

Je hezký den.
Berem ho.
Zadarmo?